

**& PROABORCYJNE PRAWO
SPRAWIEDLIWOŚĆ**

RAPORT ROCZNY 2020

**Federacja
na rzecz
Kobiet
i Planowania
Rodziny**

SPIS TREŚCI

PODSUMOWANIE ROKU 2020	5
DZIAŁALNOŚĆ PRAWNA.....	7
Zespół Prawny.....	7
Sprawa <i>B.B. przeciwko Polsce</i> w ETPCz.....	7
Sprawa dot. edukacji seksualnej.....	8
Walka z krwawymi bannerami.....	8
Poradnictwo prawne	8
DZIAŁALNOŚĆ RZECZNICZA I MONITORING	9
Wokół aborcji.....	9
Statystyki ogólnopolskie	9
#PrześwietlamySzpitale	9
Przeciw projektowi „Zatrzymaj aborcję”	9
Sukces naszego sprzeciwu do Rzecznika Praw Pacjenta.....	10
Dostępność aborcji w pandemii	10
Po „wyroku TK” z 22 października	10
Wokół klauzuli sumienia.....	11
Petycja ws. obowiązku informacyjnego.....	11
Wokół antykoncepcji	11
E-recepty na antykoncepcję awaryjną.....	12
Interwencja w GIF	12
Ankieta ws. dostępności antykoncepcji awaryjnej	12
Wokół opieki ginekologicznej	12
Opieka ginekologiczna dla dziewcząt	12
Diagnostyka prenatalna	12
Inne	12
List do Prezydium Sejmu ws. jakości debaty nad obywatelskimi projektami ustaw	12
Rzecznictwo na forum międzynarodowym	13
Rada Praw Człowieka ONZ w Genewie	13
Komisja ONZ ds. Statusu Kobiet	14
Rada Europy.....	14
Parlament Europejski.....	14
GREVIO.....	14
DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA	15

Projekty i wydarzenia	15
Cykl webinarów „Znamy swoje prawa i nie zawahamy się ich użyć”	15
Audycja #CałegoCiała w Radiu Kapitał.....	15
Kampanie informacyjne i edukacyjne.....	17
#ProaborcyjnePrawoiSprawiedliwość	17
„Fakty o aborcji”	17
Kampania na rzecz dekryminalizacji aborcji	17
„8 zasad świadomych pacjentek i pacjentów”	18
„Antykoncepcja w czasie pandemii”	18
„ABC recept”	18
Wkładki na NFZ	18
Prawa po poronieniu/aborcji.....	18
„Czy wiecie, że...?”	18
Kampania o fundamentalizmie	18
DZIAŁALNOŚĆ PORADNICZA I WSPARCIE KOBIET	19
Telefon Zaufania	19
Dodatkowe porady ginekologiczne	19
Zespół Prawny.....	20
DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA I W INTERNECIE	21
Publikacje informacyjno-edukacyjne.....	21
<i>Przerywanie ciąży – metoda farmakologiczna</i>	21
<i>Antykoncepcja awaryjna dla personelu medycznego (...i nie tylko)</i>	21
Opieka ginekologiczna dla uchodźczyń i migrantek	21
Media społecznościowe.....	21
Biuletyn „Mam Prawo”	22
DZIAŁALNOŚĆ AKTYWISTYCZNA I WSPÓŁPRACE	23
<i>Federaktyw</i>	23
Gościnnie	23
Matronaty.....	24
WIELKA KOALICJA ZA RÓWNOŚCIĄ I WYBOREM	25
Rzecznictwo	25
Monitoring	26
Edukacja.....	26
Integracja i wsparcie aktywistyczne	27

Promocja i komunikacja.....	28
GRUPA PONTON	28
Wstęp.....	29
Poradnictwo.....	29
Strona internetowa.....	31
Media społecznościowe.....	32
Instagram	32
Facebook.....	33
YouTube	34
Warsztaty.....	35
Wystąpienia publiczne.....	35
Rzecznictwo	37
Sytuacja osób nieheteronormatywnych.....	38
Praca wewnętrzna	40
Superwizja osób prowadzących poradnictwo	40
Podsumowanie	41
ASTRA NETWORK.....	42
Rzecznictwo międzynarodowe, interwencje i wsparcie	43
Stanowiska	44
Nowa organizacja członkowska	44
Publikacja o prawach reprodukcyjnych w czasach pandemii.....	44
Biuletyn.....	44
FEDERACJA W MEDIACH.....	46
SPONSORZY	46

PODSUMOWANIE ROKU 2020

W 2020 roku ogólnoświatowy zasięg pandemii COVID-19 miał ogromny wpływ na zdrowie reprodukcyjne kobiet na świecie. Według danych Marie Stopes International 9,5 miliona kobiet straciło dostęp do antykoncepcji i aborcji¹.

Podczas gdy wiele państw europejskich podjęło decyzje ułatwiające dostęp do aborcji farmakologicznej, inne wykorzystały okres pandemii do podejmowania prób legislacyjnych mających na celu zaostriżyć prawo aborcyjne lub wręcz całkowicie zakazać aborcji. Komisarka Praw Człowieka Rady Europy zaapelowała do wszystkich państw europejskich o zapewnienie kobietom dostępu do usług zdrowia reprodukcyjnego w okresie pandemii.

W Polsce nie tylko nie zadbano o potrzeby kobiet w zakresie zapewnienia minimum praw reprodukcyjnych i dostępu do usług zdrowotnych, ale przygotowano kobietom kolejne próby zaostrożenia ustawy antyaborcyjnej. Organizacje ultrakonserwatywne wykorzystały okres pandemii jako dobrą okazję do rozprawienia się z „problemem” praw reprodukcyjnych, głównie aborcji.

W samym środku pandemii pod obrady Sejmu trafiły dwa projekty obywatelskie. Projekt „Zatrzymać aborcję” przewidywał drastyczne ograniczenie dostępu do legalnej terminacji ciąży poprzez wyłączenie przesłanki o uszkodzeniu płodu lub nieuleczalnej, ciężkiej

¹ Our response to the Covid-19 crisis, <https://mariestopes.org/covid>.

chorobie. Drugi projekt obywatelski, zatytułowany „Stop pedofili”, proponował zmiany w kodeksie karnym, przewidując kary więzienia dla edukatorów seksualnych i innych osób udzielających edukacji seksualnej zgodnej ze standardami Światowej Organizacji Zdrowia.

Następnie, 22 października, „Trybunał Konstytucyjny” orzekł o niekonstytucyjności legalnej aborcji z powodów embriopatologicznych. Orzeczenie „TK” wciąż nie zostało oficjalnie ogłoszone w Dzienniku Ustaw i teoretycznie obowiązuje ustawa z 1993 roku. Ogłoszenie „orzeczenia” spowoduje niemal całkowity zakaz aborcji w Polsce. Zarząd Federacji wydał [stanowisko](#) w tej sprawie, w którym zapewnia o kontynuacji pomocy kobietom w dostępie do legalnej aborcji.

Wydawało się, że okres pandemii COVID-19 w Polsce zdecydowanie sprzyjał w 2020 roku działaniom organizacji fundamentalistycznych. Miały przy tym wsparcie instytucji rządowych i rządzącej partii. Jednak społeczeństwo polskie zmobilizowane przez środowiska i organizacje kobiece zareagowało na zdecydowanie. Mimo pandemii i mimo represji ze strony policji, odbyły się masowe demonstracje w całym kraju. Polki miały także wsparcie instytucji unijnych, Parlamentu Europejskiego, organizacji międzynarodowych i środowisk kobiecych z całego świata.

W minionym roku Federacja realizowała program strategiczny, ale z powodu pandemii i także z powodu niespodziewanych zagrożeń dla praw reprodukcyjnych, musiała dostosować swoje działania do sytuacji społecznej i politycznej.

DZIAŁALNOŚĆ PRAWNA

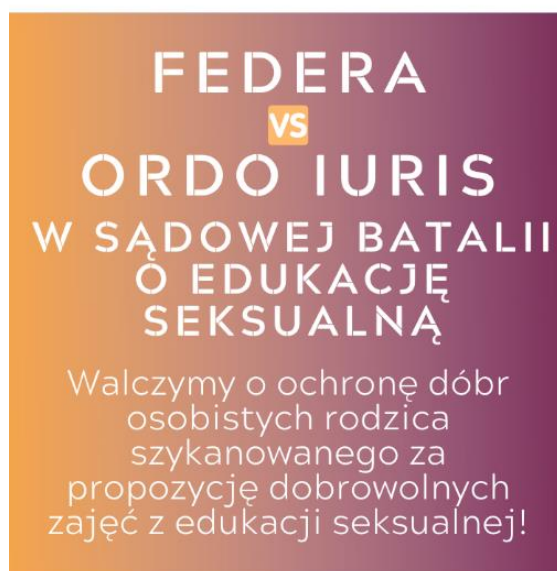
Zespół Prawny

[Zespół Prawny](#) działa przy Federacji już 12 lat. W minionym roku kontynuował monitoring polskich szpitali pod kątem dostępności aborcji i procedur postępowania z pacjentką wyrażającą chęć wcześniejszego przerwania ciąży. Ponadto, współpracował z posłankami Lewicy w zakresie interpelacji poselskich dotyczących świadczeń z zakresu zdrowia reprodukcyjnego oraz odpowiedzi Ministerstwa Zdrowia na te interpelacje. Po wydaniu pseudowyroku TK o zakazie aborcji z przyczyn embriopatologicznych prowadził interwencje w szpitalach, które bezprawnie (bo przed publikacją wyroku w Dzienniku Ustaw) odmawiały pacjentkom wykonania przerwania ciąży z powodu wad płodu. Zespół uzyskał także stanowisko Ministerstwa Zdrowia, że tego typu świadczenia powinny być udzielane do momentu publikacji wyroku. Wysłał także zapytanie o dostępność aborcji w polskich szpitalach w czasach koronawirusa. Zespół Prawny przygotował również kampanię „[Akcja Dekryminalizacja](#)” o konieczności depenalizacji aborcji, czyli uchylenia przepisów karnych przewidujących sankcje za pomoc w aborcji pozaustawowej. W kwietniu Zespół Prawny monitorował głosowanie w Sejmie nad projektem „Zatrzymaj aborcję” przewidującym zakaz aborcji z powodu wad płodu i przygotował apel do posłów i posłanek o odrzucenie tego projektu.

Sprawa B.B. przeciwko Polsce w ETPCz

Zespół zapewnił pomoc profesjonalnych pełnomocniczek skarżących w zawisłej aktualnie przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka sprawie *B.B. przeciwko Polsce*. W sprawie tej, Pani B.B. została bezprawnie pozbawiona dostępu do aborcji, mimo że u płodu zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne wady. W konsekwencji została zmuszona do donoszenia ciąży i urodzenia zdeformowanego dziecka, które zmarło tuż po porodzie. W ten sposób naruszono zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania oraz jej prawo do prywatności. W tej sprawie Federacja jako organizacja społeczna wniosła do Trybunału opinię „przyjaciela sądu” wskazując na systemowy kontekst braku dostępu do aborcji w Polsce i naruszenie praw człowieka skarżących.

Sprawa dot. edukacji seksualnej

Zespół kontynuował prowadzenie sprawy dotyczącej naruszenia dóbr osobistych jednego z rodziców, który zaproponował w szkole swojego dziecka zajęcia z rzetelnej edukacji seksualnej. W efekcie rodzic został posądzony o „wprowadzanie seksualizacji dzieci do szkoły”. Sprawa jest w toku.

Walka z krwawymi bannerami

Zespół dalej prowadził poradnictwo dotyczące zgłaszania tzw. krwawych banerów antyaborcyjnych, które budziły i budzą sprzeciw mieszkank i mieszkańców polskich miast. Na stronie Federacji znajdują się opracowane przez prawniczkę Federacji [wzory zawiadomień](#) o podejrzeniu popełnienia wykroczenia przez osoby prezentujące banery antyaborcyjne.

Poradnictwo prawne

Zespół Prawny Federacji świadczył poradnictwo prawne pacjentkom, które próbowały wyegzekwować gwarantowane świadczenie zdrowotne. Pomagał składać sprzeciwu pacjenckie, które kończyły się pozytywnymi decyzjami Komisji Lekarskich. Przygotowywał też kolejne sprawy sądowe dotyczące naruszenia dóbr osobistych w postaci planowania rodziny poprzez arbitralną i nieuzasadnioną medycznie odmowę aborcji.

DZIAŁALNOŚĆ RZECZNICZA I MONITORING

Wokół aborcji

Statystyki ogólnopolskie

Tradycyjnie, jak co roku, wystąpiliśmy do Ministerstwa Zdrowia z zapytaniem o dane dot. zabiegów przerywania ciąży w Polsce w minionym roku.

Wynika z nich, że w 2019 roku w polskich szpitalach przeprowadzono 1110 aborcji, w tym 1074 z przyczyn embriopatologicznych. Jednocześnie, aż 90% publicznych placówek nie wykonuje legalnego i refundowanego świadczenia, jakim jest terminacja ciąży. Więcej [tutaj](#).

#PrześwietlamySzpitale

W 2020 roku kontynuowaliśmy naszą [akcję](#) monitoringu dostępności aborcji w poszczególnych miastach i/lub regionach Polski. W drodze wniosków o udostępnienie informacji publicznej pytamy szpitale o wykonywanie zabiegów terminacji ciąży i stosowane procedury. Bezprawne praktyki jak odmowy należytego zabiegu czy systemowe naruszenia praw pacjenckich zgłaszamy do Rzecznika Praw Pacjenta i/lub NFZ.

- [raport o Trójmieście](#)
- [raport o Lublinie](#)
- [raport o województwie zachodniopomorskim](#)

Przeciw projektowi „Zatrzymaj aborcję”

Wystosowaliśmy [stanowisko](#) oraz [apel do posłów i posłanek](#) o odrzucenie haniebnego projektu. Do opinii publicznej skierowaliśmy [akcję mobilizacyjną pod hasłem #OdrzućProjektGodek](#), polegającą m.in. na masowej wysyłce emaili do posłów i posłanek z apelem o głosowanie przeciwko projektowi „Zatrzymaj aborcję”.

Ponadto, zaalarmowaliśmy społeczność międzynarodową, co zaowocowało [apelami](#) wystosowanymi m.in. przez deputowane i deputowanych Parlamentu Europejskiego, Komisarkę Praw Człowieka Rady Europy, ekspertki i ekspertów Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz ponad 100 organizacji pozarządowych i sieci zrzeszających organizacje.

Sukces naszego sprzeciwu do Rzecznika Praw Pacjenta

W imieniu jednej z pacjentek złożyliśmy sprzeciw od odmowy przerwania ciąży w przypadku letalnych wad płodu. Komisja Lekarska przy Rzeczniku Praw Pacjenta orzekła, że pacjentka miała prawo do aborcji z zgodnie z prawem. Więcej [tutaj](#).

Dostępność aborcji w pandemii

Wystąpiliśmy do Ministerstwa Zdrowia z zapytaniem, jak ma zamiar przeorganizować publiczny system opieki zdrowotnej, żeby zapewnić ciągłość przeprowadzania zabiegów terminacji ciąży w czasie pandemii koronawirusa. Więcej [tutaj](#).

Po „wyroku TK” z 22 października

- Do końca roku pomogliśmy ponad 100 kobietom, którym szpitale odmówiły wykonania ustawowej aborcji.
- Uruchomiliśmy dodatkowy telefoniczny i mailowy dyżur ginekologiczny.
- Przygotowaliśmy [listę inicjatyw i organizacji](#) pomagających osobom potrzebującym aborcji.
- Interweniowaliśmy w szpitalach, które po 22 października przestały wykonywać aborcje ze względu na wady płodu, mimo że powinny. Po naszych interwencjach szpitale w większości zmieniły zdanie i wznowiły zabiegi. Dodatkowo dostaliśmy [potwierdzenie na piśmie od Ministerstwa Zdrowia](#), że: wyrok TK nie wszedł w życie, więc nie może być podstawą odmowy wykonania aborcji; aborcja

jest gwarantowanym świadczeniem zdrowotnym, to znaczy, że szpitale zakontraktowane przez NFZ mają obowiązek wykonywać to świadczenie.

- Uczestniczyliśmy w manifestacjach Strajku Kobiet, relacjonowaliśmy protesty oraz raportowaliśmy o nadużyciach policji.
- Mając na uwadze bezpieczeństwo osób protestujących, przygotowaliśmy [listę prawników i prawniczek](#) pomagających w przypadkach zatrzymań przez policję.
- Wysłałyśmy w Polskę i za granicę kilka tysięcy wlepek i plakatów #ProaborcyjnePrawo&Sprawiedliwość oraz kilkaset przypinek z hasłem "Żądamy legalnej aborcji".
- Brałyśmy udział w pracach nad [rezolucją PE ws. faktycznego zakazu aborcji](#) w Polsce i rozmawiałyśmy z eurodeputowanymi Postępowego Sojuszu Socjalistów i Demokratów na temat sytuacji w Polsce.
- Wysłałyśmy korespondencję do Grupy Roboczej ONZ ds. przeciwdziałania dyskryminacji wobec kobiet i dziewczynek oraz powiązanych mandatów eksperckich w ONZ informując o sytuacji kobiet w Polsce w kontekście „wyroku TK”.
- We współpracy z organizacjami międzynarodowymi zaangażowałyśmy się w rzecznictwo międzynarodowe na poziomie Unii Europejskiej i Organizacji Narodów Zjednoczonych.
- Wraz z organizacjami członkowskimi [WKRW](#) wysłałyśmy list do właściwych Komisarzy Komisji Europejskiej w sprawie rozszerzenia zakresu postępowania w sprawie Polski z art. 7 TUE o prawa fundamentalne oraz list do Specjalnych Sprawozdawców ONZ w sprawie przemocy ze strony policji i stosowanych represji wobec protestujących.
- Uzyskałyśmy niezliczone wyrazy solidarności i wsparcia ze strony organizacji międzynarodowych, organów Rady Europy (Komisarka Praw Człowieka), UE (Komisarka KE i wielu innych polityków UE potępiło działania rządu w sprawie aborcji i praworządności) oraz ONZ ([niezależni eksperci](#)).

Wokół klauzuli sumienia

Petycja ws. obowiązku informacyjnego

Zainicjowałyśmy [petycję](#) do parlamentarzystów i parlamentarzystek o przywrócenie obowiązku szpitali do wskazywania pacjent(k)om, gdzie mogą otrzymać pomoc, gdy lekarz odmawia świadczeń medycznych z powodów światopoglądowych.

Wokół antykoncepcji

E-recepty na antykoncepcję awaryjną

Na początku roku w mediach wybuchła burza wokół zdalnego wystawiania recept na antykoncepcję awaryjną. Media starały się w negatywnym świetle przedstawić osoby, które bez specjalizacji ginekologicznej wystawiały zdalnie e-recepty. Jako organizacja wspierająca zdrowie reprodukcyjne wydałyśmy [stanowisko](#) sprzeciwiające się takiej nagonce. Opowiadamy się za zniesieniem barier w dostępie do antykoncepcji awaryjnej.

Interwencja w GIF

W reakcji na liczne zgłoszenia problemów z dostępnością antykoncepcji i hormonalnej terapii zastępczej w aptekach podjęłyśmy [interwencję](#) do Głównego Inspektora Farmaceutycznego.

Ankieta ws. dostępności antykoncepcji awaryjnej

Wraz z inicjatywą Lekarze Kobietom i Grupą Ponton uruchomiłyśmy [ankietę](#), mającą na celu zmapowanie barier na potrzeby dalszego rzecznictwa na rzecz lepszej dostępności antykoncepcji awaryjnej.

Wokół opieki ginekologicznej

Opieka ginekologiczna dla dziewcząt

W reakcji na zgłoszenia o odmowach przyjmowania niepełnoletnich dziewcząt w poradniach ginekologicznych skierowałyśmy zapytanie do NFZ, by ustalić czy nastąpiły jakiegokolwiek zmiany przepisów czy rozliczania wizyt, które pogorszyły dostępność opieki ginekologicznej dla nastolatek. Więcej [tutaj](#).

Diagnostyka prenatalna

W reakcji na liczne zgłoszenia wskazujące na nieprzestrzeganie obowiązujących rekomendacji Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników. Przygotowałyśmy [zestawienie](#) postulatów zmian, jakie muszą nastąpić w polskim systemie, aby badania prenatalne były bardziej dostępne, rzetelne i zgodne z najnowszymi trendami w medycynie.

Inne

List do Prezydium Sejmu ws. jakości debaty nad obywatelskimi projektami ustaw

Stoimy na stanowisku, że posłowie i posłanki nie powinni w swoich wypowiedziach posługiwać się przeinaczeniami i wykazywać ignorancją wobec faktów naukowych. Nasz

[list](#) poparło ponad 100 organizacji pozarządowych i grup nieformalnych zrzeszonych w Wielkiej Koalicji za Równością i Wyborem.

Równolegle uruchomiłyśmy [akcję mailingową „Potępiam hejt i fałsz na sejmowych debatach”](#) na Facebooku.

Rzecznictwo na forum międzynarodowym

Rada Praw Człowieka ONZ w Genewie

[43. sesja Rady Praw Człowieka](#) (marzec 2020) - przedstawiliśmy trzy stanowiska: do raportu Specjalnej Sprawozdawczynie w Dziedzinie Praw Kulturalnych, do raportu Specjalnej Sprawozdawczynie ds. Osób z Niepełnosprawnościami, oraz dotyczące sytuacji w Polsce z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet.

FEMINISTYCZNA PERSPEKTYWA NA HRC43

**POLSKO, NIE PONIŻAJ KOBIEC
I WSPÓLNOTY OSÓB LGBT+!**

**Zwracamy się do Rady Praw Człowieka,
żeby nie przestawała pociągać Polski
do odpowiedzialności za naruszenia
traktatów i wynikających z nich
zobowiązań międzynarodowych.**

Federacja
na rzecz
Kobiet
i Planowania
Rodziny
www.federa.org.pl

[44. sesja Rady Praw Człowieka](#) (czerwiec 2020) - przedstawiliśmy stanowisko na temat nieprzestrzegania przez Polskę rekomendacji Grupy Roboczej ONZ ds. praw kobiet po wizycie w Polsce w 2018 r. i ostatnich wydarzeniach w Polsce wskazujących na nowe naruszenia praw kobiet.

[45. sesja Rady Praw Człowieka](#) (wrzesień 2020) - przedstawiłyśmy stanowisko Wielkiej Koalicji za Równością i Wyborem z okazji Światowego Dnia Bezpiecznej Aborcji; zostało również odczytane wspólne [stanowisko](#) organizacji pozarządowych, w tym Federacji, w sprawie aborcji, koordynowane przez naszą organizację partnerską Sexual Rights Initiative.

Komisja ONZ ds. Statusu Kobiet

Z powodu pandemii posiedzenie 64. Sesji Komisji ds. Statusu Kobiet (CSW) nie odbyło się w zwyczajowej formie. Federacja wraz z Union Women's Center z Gruzji, „Women and Modern World” Social Charitable Center z Azerbejdżanu i Women's Rights Center z Armenii, korzystając ze swojego statusu ECOSOC, złożyły [stanowisko](#) na sesję CSW odnoszące się do 25-lecia przyjęcia Platformy Pekińskiej.

Rada Europy

Federacja od lat zajmuje się monitorowaniem wykonywania przez Polskę wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach: *Tysiąc przeciwko Polsce, R.R. przeciwko Polsce* oraz *P. i S. przeciwko Polsce*. Wszystkie te wyroki zawierają rekomendacje zmiany systemu prawa i praktyki w Polsce w zakresie przestrzegania praw kobiet i efektywnego dostępu do świadczeń z zakresu zdrowia reprodukcyjnego.

Komitet Ministrów Rady Europy na podstawie [opisu](#) stanu nieprzestrzegania praw w Polsce przez Federację, skierował do Polski [rekomendacje](#) dotyczące działań zmierzających wykonaniu tych wyroków.

Parlament Europejski

Federacja uczestniczyła w pracach nad [rezolucją](#) Parlamentu Europejskiego ws. faktycznego zakazu aborcji w Polsce oraz uczestniczyła w dialogu z eurodeputowanymi postępowego sojuszu socjalistów i demokratów na temat sytuacji w Polsce.

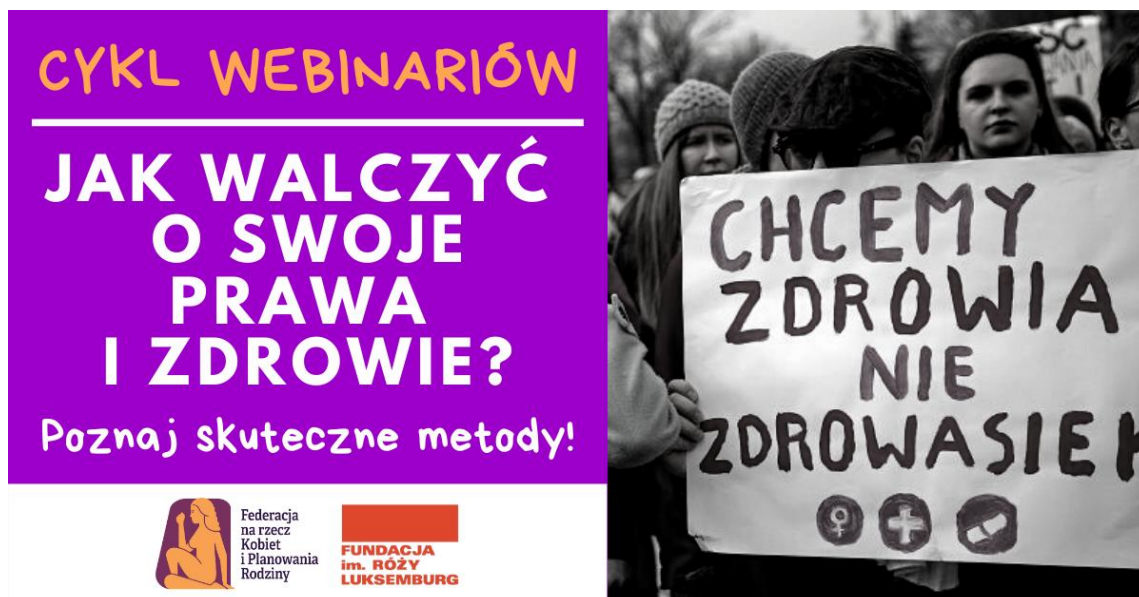
GREVIO

Federacja przygotowała alternatywny raport do GREVIO, grupy ekspertów monitorujących przestrzeganie Konwencji Stambulskiej. Raport dotyczy tematów wynikających z kompetencji Federacji czyli przede wszystkim kwestii zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego w kontekście osób doświadczających przemocy seksualnej i podlegających ochronie gwarantowanej przez Konwencję.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

Projekty i wydarzenia

Cykl webinarium „Znamy swoje prawa i nie zawahamy się ich użyć”

Z powodu pandemii byliśmy zmuszone przenieść [drugą edycję naszego cyklu](#) spotkań edukacyjnych pod hasłem „Znamy swoje prawa i nie zawahamy się ich użyć” do przestrzeni wirtualnej. Zorganizowanie 6 webinarium było możliwe dzięki wsparciu Fundacji im. Róży Luksemburg. Wszystkie spotkania są dostępne w formie nagrań wideo:

- [Webinarium o zdrowiu reprodukcyjnym i prawach pacjenckich](#) (28/05/2020)
- [Webinarium o aborcji – fakty, przepisy, metody](#) (25/06/2020)
- [Webinarium o klauzuli sumienia – obalamy mity](#) (3/9/2020)
- [Webinarium o antykoncepcji – wszystko, co musisz o niej wiedzieć](#) (1/10/2020)
- [Webinarium o badaniach prenatalnych – wszystko, co musisz o nich wiedzieć](#) (12/11/2020)
- [Webinarium „Prawa reprodukcyjne oczami przeciwników w Polsce i na świecie”](#) (26/11/2020)

Audycja #CałegoCiała w Radiu Kapitał

Ponad 100 lat temu Zofia Nałkowska krzyczała: „Chcemy całego życia!”. Dziś można krzyczeć to samo i dodać, że chcemy też całego ciała. Bo mogą nam przeszczepić serce i zoperować mózg, ale kiedy chodzi o cokolwiek związanego z naszą biologiczną płcią – nasze człowieczeństwo schodzi na dalszy plan. A tymczasem nasze ciało to my. Wywalczymy prawo do całego ciała. I – do całego życia.

Od lipca 2019 co miesiąc na antenie Radia Kapitał w naszej audycji [#CałegoCiała](#) rozmawiamy swobodnie o różnych aspektach praw i zdrowia seksualnych i reprodukcyjnych.

Odcinki z 2020 roku:

- o bezpiecznym seksie [audio wideo](#)
- o rodzeniu i prawach osób w ciąży [audio wideo](#)
- o raporcie WKRW o Ordo Iuris [audio wideo](#)
- o batalii o aborcję i edukację seksualną w kwietniu 2020 [audio wideo](#)
- o rodzicielstwie osób z niepełnosprawnością intelektualną w Polsce [audio wideo](#)
- o miesięczce [audio wideo](#)
- o Konwencji Sтамбуlskiej, czyli konwencji antyprzemocowej [audio wideo](#)
- o aborcji w Polsce i na świecie z okazji Światowego Dnia Bezpiecznej Aborcji [audio wideo](#)
- o Marii Janion i jej spuściźnie [audio wideo](#)
- o Wielkiej Koalicji za Równością i Wyborem [audio wideo](#)
- o ogłoszeniu przez „Trybunał Konstytucyjny” pseudowyroku ws. aborcji [audio wideo](#)

Wszystkie odcinki w wersji wideo dostępne [tutaj](#).

Odcinek #CałegoCiała o Marii Janion – Krystyna Kacpura rozmawia z Kazimierą Szczuką

Kampanie informacyjne i edukacyjne

#ProaborcyjnePrawo i Sprawiedliwość

Z okazji [Światowego Dnia Bezpiecznej Aborcji](#) (28/9) w połowie września zainaugurowaliśmy kampanię pod hasłem Proaborcyjne Prawo & Sprawiedliwość. Na ulicach Warszawy pojawiło się 20 citylightów promujących przygotowany przez nas [manifest proaborcyjny](#), pod którym uruchomiłyśmy zbórkę wirtualnych podpisów. Ogłosiliśmy również konkurs na zdjęcia pod citylightami.

„Fakty o aborcji”

[Kampania](#), mając na celu usystematyzowanie wiedzy oraz obalenie mitów, kłamstw i manipulacji na temat aborcji jako zabiegu medycznego, składała się z serii grafik przedstawiających fakty o przerywaniu ciąży – ugruntowane w badaniach naukowych, autorytetach medycznych i stanowisku międzynarodowych organizacji.

Kampania na rzecz dekryminalizacji aborcji

[Akcje](#) promowałyśmy infografikami przedstawiającymi argumenty prawne za dekryminalizacją oraz hasztagiem #WykreślićAborcjęzKodeksuKarnego.

„8 zasad świadomych pacjentek i pacjentów”

[Kampania](#) miała na celu promowanie wiedzy o prawach pacjenckich oraz metodach ich egzekwowania. W serii grafik przedstawiliśmy 8 zasad świadomych pacjentek i pacjentów – sposoby postępowania w sytuacji odmów należnych nam świadczeń i naruszeń naszych praw.

„Antykoncepcja w czasie pandemii”

Na początku pandemii, we współpracy z lekarkami, przygotowaliśmy [kampanię informacyjną](#) jak uzyskać receptę na antykoncepcję hormonalną w czasie utrudnionego dostępu do stacjonarnych usług medycznych.

„ABC recept”

Postanowiliśmy również przedstawić usystematyzowaną [wiedzę](#) na temat samych recept - elektronicznych i papierowych, [obalić mity](#) na temat zdalnego wystawiania recept na antykoncepcję awaryjną oraz promować fakt, że uprawnione do tego położne i pielęgniarki również mogą wystawiać recepty (szczegóły [tutaj](#)).

Wkładki na NFZ

Przygotowaliśmy [mini-poradnik](#) na temat egzekwowania świadczeń gwarantowanych jakimi są zakładanie i usuwanie wewnątrzmacicznej wkładki antykoncepcyjnej.

Prawa po poronieniu/aborcji

Przygotowaliśmy kompleksowy i przystępny [wykaz i omówienie](#) praw pacjentek w sytuacji poronienia ciąży lub jej terminacji.

„Czy wiecie, że...?”

Była to [mini-kampania](#) o zobowiązaniach międzynarodowych Polski w obszarze zdrowia reprodukcyjnego. Seria infografik przedstawiała deklaracje, jakie państwo polskie złożyło ws. zapewnienia dostępu do aborcji i edukacji seksualnej.

Kampania o fundamentalizmie

W reakcji na kolejny manipulacyjny raport Instytutu Ordo Iuris na temat aborcji, przygotowaliśmy [tekst](#) rozprawiający się z jego głównymi przekłamaniami.

W kolejnym [tekście](#) alarmowaliśmy, że przemoc organizacji antyaborcyjnych przybiera na sile i ma na celu zbudowanie w Polsce państwa wyznaniowego. Apelowaliśmy o interdyscyplinarne, szeroko zakrojone i długofalowe działania osób i organizacji ponad podziałami przeciwstawiające się ultrakonserwatyzmowi.

DZIAŁALNOŚĆ PORADNICZA I WSPARCIE KOBIET

Telefon Zaufania

Grafika Marty Frej dla Federacji

[Telefon Zaufania](#) funkcjonuje w Federacji nieprzerwanie od 19 lat. W 2020 roku, ekspertki dyżurujące od poniedziałku do piątku pod numerem 22 635 93 92 - edukatorki seksualne, psycholożki, ginekolożki oraz prawniczka - odbyły ponad 1000 rozmów. Dzwoniące/-y najczęściej zadawały/-li pytania z zakresu edukacji seksualnej (26,6%) oraz szukali porad psychologicznych (23,9%) i ginekologicznych (19,1%). Zapytania z dziedziny antykoncepcji stanowiły ponad 10,3%, aborcji – 8,2%, prawa – 5,8%, seksuologii – 4,9%, LGBT – 3,9%, ciąży – 3,6%, przemocy – 2,6%, chorób i infekcji przenoszonych drogą płciową – 0,5%. 16% procent wszystkich telefonów stanowiły zagadnienia z kategorii „inne”. Kobiety stanowiły 54% osób dzwoniących.

Dodatkowe porady ginekologiczne

W odpowiedzi na kryzysową sytuację pacjentek po ogłoszeniu „wyroku TK” ws. aborcji 22 października, uruchomiłyśmy [dodatkowe dyżury](#) telefoniczne i e-mailowe lekarki ginekolożki - w każdą sobotę między 16.00 a 19.00 pod numerem 513 086 230 oraz mailem ginekolozki@federa.org.pl.

Zespół Prawny

W minionym roku prawniczki [Zespołu](#) udzielały porad pacjentkom, które próbowały wyegzekwować gwarantowane świadczenia zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego. Zespół pomagał składać sprzeciwy pacjenckie, które kończyły się pozytywnymi decyzjami Komisji Lekarskich oraz dalej prowadził poradnictwo dotyczące zgłaszania tzw. krwawych banerów antyaborcyjnych, które budzą sprzeciw mieszkank i mieszkańców polskich miast.

Ponadto, do Zespołu kierowane są zapytania w kwestiach takich jak prawa pacjenckie, prawa pracownicze w czasie ciąży, karalność aborcji, zasiłki po poronieniu, a także przemoc seksualna.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA I W INTERNECIE

Publikacje informacyjno-edukacyjne

Przerywanie ciąży – metoda farmakologiczna

W Dzień Kobiet miała miejsce premiera naszego [poradnika](#) o aborcji farmakologicznej – aktualizacja i kontynuacja pierwszej broszury Federacji o tej tematyce z 2010 roku. Informator oparty jest na aktualnych badaniach naukowych i rekomendacjach Światowej Organizacji Zdrowia.

Antykoncepcja awaryjna dla personelu medycznego (...i nie tylko)

[Broszura](#) stworzona we współpracy z inicjatywą [Lekarze Kobietom](#).

Opieka ginekologiczna dla uchodźczyń i migrantek

Na zlecenie Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców opracowałyśmy [ulotkę](#) o ochronie zdrowia reprodukcyjnego w Polsce. Broszura porusza fundamentalne tematy takie jak antykoncepcja, badania prenatalne, terminacja ciąży, czy przemoc. Została przetłumaczona na języki angielski i rosyjski.

Media społecznościowe

Najbardziej aktywnie wykorzystywanym kanałem komunikacji była strona Federacji na [Facebooku](#). Oprócz bieżących informacji, dotyczących realizacji praw reprodukcyjnych oraz działalności Federacji, opublikowaliśmy szereg kampanii informacyjno-edukacyjnych. Liczba odbiorców Facebooka utrzymuje stały wzrost, w 2020 roku o ponad 50% - obecnie strona Federacji ma blisko 34 tysiące obserwujących. Największą grupą odbiorców są osoby w wieku 25-34 (32%) oraz 35-44 (25%). Ponadto, publikowaliśmy treści na innych kanałach – [Twitter](#), [Instagram](#) oraz [YouTube](#) oraz na [stronie www](#).

Biuletyn „Mam Prawo”

Co dwa miesiące do skrzynki blisko 1000 osób trafia [biuletyn Mam Prawo](#), który Federacja wydaje nieustannie od 21 lat. W 2020 roku opublikowaliśmy [pięć numerów](#), w których zostały poruszone kwestie stanu realizacji praw reprodukcyjnych w Polsce i na świecie oraz działalności Federacji, jak również informacje z zakresu wiedzy medycznej i prawnej oraz rekomendacje dotyczące literatury z zakresu praw reprodukcyjnych. Promocja każdego wydania biuletynu odbywa się w mediach społecznościowych. W każdej chwili możesz subskrybować biuletyn, wystarczy podać adres e-mail poprzez formularz na pasku bocznym na [stronie głównej](#) naszej witryny www.

DZIAŁALNOŚĆ AKTYWISTYCZNA I WSPÓŁPRACE

Federaktyw

W czerwcu zainaugurowaliśmy działanie fejsbukowej [grupy](#) zrzeszającej osoby pro-choice, którym bliska jest misja, wizja i działania Federacji i które chcą angażować się w walkę o prawa seksualne i reprodukcyjne w Polsce. Celem *Federaktywu* jest zapewnienie platformy do dyskusji, inicjowania i promowania akcji aktywistycznych oraz wymiany informacji.

Gościnnie

- prawniczka Federacji ze spotkaniem pt. ["O prawach seksualnych i reprodukcyjnych"](#) na SexEdGdańsk na zaproszenie Feministycznej Brygady Rewolucyjnej FeBRa (17/02)
- [„Zdrowie reprodukcyjne i przemoc seksualna w Polsce”](#) – prawniczka Federacji w webinarze Samorządu Studentów Kolegium MISH UW (14/05)
- [„Aborcja, edukacja seksualna i inne prawa reprodukcyjne w praktyce zawodów prawniczych”](#) – prawniczka Federacji w webinarze Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego i Komisji Praw Człowieka przy Krajowej Izbie Radców Prawnych (27/05)
- prawniczka Federacji w debacie Kongresu Kobiet pt. [„Czy moje ciało jest moje?”](#) (10/6)
- tekst [„Jakie masz prawa w ciąży?”](#) w dodatku Gazety Wyborczej *Ciąża i dziecko* (sierpień)
- koordynatorka ds. rzecznictwa międzynarodowego w [filmie](#) grupy Socjalistów i Demokratów w Parlamencie Europejskim (wrzesień)
- dyrektorka Federacji w webinarze Center for Reproductive Rights z okazji Światowego Dnia Bezpiecznej Aborcji (29/09)
- wystąpienie prawniczki Federacji na [prezentacji Atlasu Antykoncepcyjnego 2020](#) (15/10)
- koordynatorka ds. rzecznictwa międzynarodowego w [debacie](#) grupy Socjalistów i Demokratów w PE na temat łamania przez Polskę praw kobiet i osób LGBT+ (18/11)

Prezentacja Atlasu Antykoncepcyjnego 2020 (15.10.2020, Warszawa). Od lewej: Antonina Lewandowska (Grupa Ponton, ASTRA Network), Kamila Ferenc (Federacja), lek. Milena Kabatnik, posłanka Joanna Scheuring-Wielgus, Marta Lempart (Strajk Kobiet).

Matronaty

- [Dziewczyński DKE](#)
- Projekt badawczy [POLKA18](#)
- [Krótka Instrukcja: o Poronieniu](#) portalu Hello Zdrowie
- [Dziewczyny do boju! Poradnik młodej aktywistki](#)
- Cykl webinarów feministycznych Samorządu Studentów Kolegium MISH UW
- [Cykl webinarów „Środowisko prawnicze na straży praw człowieka”](#) Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego i Komisji Praw Człowieka przy Krajowej Izbie Radców Prawnych

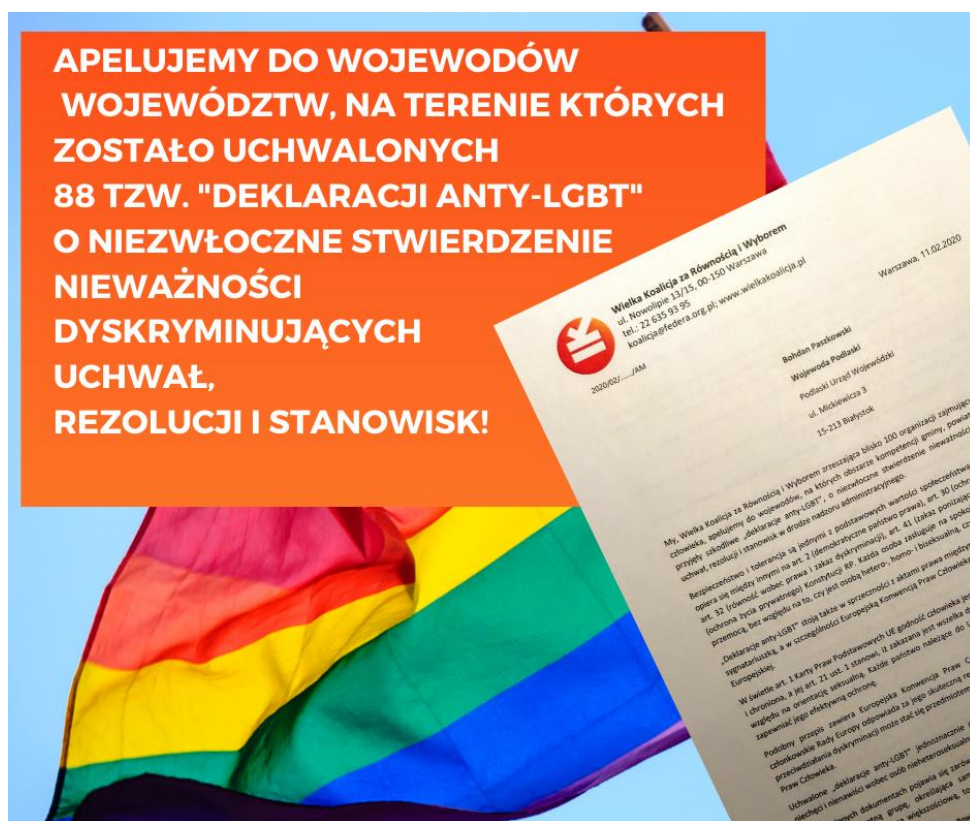

WIELKA KOALICJA ZA RÓWNOŚCIĄ I WYBOREM

Mija już 4 rok działania [Koalicji](#). W 2020 roku WKRW podejmował bardzo dużo działań, dzięki czemu stał się rozpoznawalny. Stał się potężnym narzędziem interwencji i rzecznictwa, które tworzy ponad 100 organizacji społecznych i grup nieformalnych z całej Polski i inicjatywy polonijnych.

Rzecznictwo

- w sprawie zamknięcia oddziału położniczo-ginekologicznego w Ustrzykach Dolnych - został wysłany apel do Starosty Ustrzyk Dolnych i Rady Powiatu,
- w sprawie homofobicznych uchwał i deklaracji uchwalanych na różnych szczeblach samorządowych - został wysłany list do wojewodów województw w sprawie deklaracji anti-LGBT,

- w zakresie sytuacji kobiet i osób z grup mniejszościowych w czasie koronawirusa został wysłany apel do Ministra Zdrowia i Ministra Rodziny z dnia 06/04/2020,
- w sprawie haniebnego projektu "Zatrzymaj aborcję" został wysłany apel do posłów i posłanek,
- w sprawie Konwencji Antyprzemocowej Komisja Europejska otrzymała stanowisko WKRW,
- w zakresie podpisania przez prezydenta ustawy nakazującej natychmiastową izolację sprawcy przemocy,
- dotyczące kampanii proaborcyjnej na 28 września, w tym odczytanie stanowiska w sprawie aborcji z okazji Międzynarodowego Dnia Bezpiecznej Aborcji na 45. Sesji Rady Praw Człowieka ONZ,
- w sprawie odwołania rozprawy TK z 22.10.2020 i wycofania wniosku o zbadanie konstytucyjności przerywania ciąży z powodu wad płodu,
- w sprawie zdecydowanej reakcji na ciągłe łamanie praworządności w Polsce - został wysłany apel do przedstawicielek i przedstawicieli instytucji unijnych.

Monitoring

- monitoring uchwalania homo- i transfobicznych uchwał i deklaracji w Polsce,
- analiza sytuacji kobiet w Polsce w okresie pandemii pod kątem ograniczania ich praw, w tym reprodukcyjnych i zagrożeń wynikających z pandemii a mających bezpośredni związek z płcią,
- monitoring manipulacji i zagrożeń ze strony Ordo Iuris,
- monitoring kampanii prezydenckiej w zakresie kwestii praw kobiet, praw reprodukcyjnych i praw osób LGBT,
- monitoring naruszeń praw człowieka podczas protestów.

Edukacja

- kampania informacyjna dotycząca zagrożeń na wypadek przegłosowania projektu "Zatrzymaj aborcję",
- wysyłka broszur i poradników dla koalicjantek z zakresu praw reprodukcyjnych,
- kampania edukacyjna na temat przemocy wobec kobiet i Konwencji Stambulskiej,

- wydanie raportu [Kontrewolucja kulturowo-religijna. Czy Polsce grozi prawo podporządkowane ideologii chrześcijańskich fundamentalistów?](#) nt. strategii manipulacji Instytutu Ordo Iuris,
- kampania rozpracowująca manipulacje i zagrożenia wpływające z działań podejmowanych przez Ordo Iuris.

Integracja i wsparcie aktywistyczne

- upowszechnianie działań innych organizacji za pośrednictwem kanałów mediów społecznościowych WKRW,
- stworzenie ogólnopolskiej bazy adwokatów i adwokatów gotowych do pomocy w przypadku zatrzymań na protestach,
- przygotowanie instrukcji dla protestujących,
- włączanie się w stanowiska innych organizacji i sieci w sprawach takich jak [pseudowyrok TK w sprawie aborcji](#), [przemoc policyjnej](#) czy [opieka okołoporodowa](#),
- seria paneli edukacyjno-wspierających po pseudowyroku TK dla członkiń WKRW:
 - Spotkanie "Co dalej? Po oświadczeniu TK"
 - Panel z polityczkami "Co dalej - o inicjatywie ustawodawczej"
 - Panel "Czy rewolucja jest kobietą?"

- Panel „Do czego służy ideologizacja fundamentalistyczna społeczeństwa”
- Webinar wsparciowy „Jak zadbać o siebie i nasze organizacje przy narastających działaniach fundamentalistów?”

Promocja i komunikacja

- powstała [interaktywna mapa](#) organizacji i inicjatyw WKRW,
- dołączyło ponad [20 organizacji społecznych i grup nieformalnych](#), działających na terenie Polski i polonijnych,
- ponad 100 doniesień medialnych o WKRW,
- powstanie nowego kanału WKRW w mediach społecznościowych – [profil na Instagramie](#),
- w przeciągu roku nastąpił niemal trzykrotny wzrost liczby odbiorczyń/ców treści WKRW w mediach społecznościowych - obecnie w sumie ponad 10 000 osób śledzi działania Koalicji,
- WKRW aktywnie włączał się w stanowiska innych organizacji i sieci w sprawach takich jak [pseudowyrok TK w sprawie aborcji](#), [przemoc policyjna](#) czy [opieka okołoporodowa](#),
- WKRW dołączył do sieci organizacji Fundacji Batorego,
- nawiązanie współpracy z ekspertkami zajmującymi się ruchami fundamentalistycznymi.

Wstęp

Rok 2020 był dla Grupy Ponton czasem pełnym wyzwań, wytężonej pracy i zmian. Jednym z najważniejszych czynników, które definiowały nasze działania i przysparzały wielu trudności, była niewątpliwie pandemia. Jesteśmy niesamowicie dumne i dumni z tego, iż mimo ogromnych wyzwań na wielu płaszczyznach udało nam się pozostać aktywnymi na polu edukacji seksualnej i jednocześnie wspierać siebie nawzajem w tym trudnym dla wszystkich czasie.

Rozpoczęliśmy ten rok pełni nadziei, zapału i motywacji do pracy. W styczniu i lutym udało nam się zorganizować spotkanie ewaluacyjne roku 2019 oraz spotkanie strategiczne na rok 2020. Nikt wtedy jeszcze nie podejrzewał, jak wiele z naszych planów będzie musiało zostać zmienionych lub odłożonych w czasie! Dosyć szybko okazało się jasne, że lutowe spotkanie było naszym ostatnim na żywo. Aby dbać o swoje bezpieczeństwo, wszystkie kolejne spotkania dotyczące planowania i organizacji odbywały się wyłącznie online. Nie ukrywamy, że jesteśmy zadowolone i zadowoleni z tego, co udało się osiągnąć mimo niesprzyjających warunków. Chociaż Grupa Ponton nie mogła prowadzić w tym roku typowych warsztatów w szkole, pozostała aktywna na polu poradnictwa, rzecznictwa i wspierania młodzieży.

Zapraszamy do zapoznania się z raportem z naszych działań.

Poradnictwo

Na naszej stronie od lat funkcjonuje forum internetowe. Można tam anonimowo zadawać pytania dotyczące antykoncepcji, relacji, seksualności, ciąży, infekcji czy dorastania. W 2020 roku forum zyskało nową szatę graficzną – ulepszony układ ułatwia nie tylko moderowanie, ale też umieszczanie nowych postów w odpowiednich kategoriach. To służy użytkownikom i użytkowniczkom, jak również osobom odpowiadającym. Pomimo tego, że aktualnie forum musiało zostać czasowo zawieszona ze względu na trudności

techniczne dotyczące rejestracji, wciąż działa do niego dostęp, a dotychczasowe pytania oraz odpowiedzi stanowią niezwykle cenną bazę wiedzy, od tego roku w wydaniu bardziej nowoczesnym i przystępnym.

Z powodu wspomnianej awarii poradnictwo w znacznej mierze przeniosło się do sekcji komentarzy pod artykułami na naszej stronie internetowej. W ciągu roku młodzież zadała tą drogą ok. 350 pytań, na które wolontariuszki Pontonu sukcesywnie odpowiadały.

Tematem, z którym najczęściej zwracają się do nas młode osoby, jest niezmiennie możliwość zajścia w ciążę. Młodzi ludzie chcą się upewnić, czy różne zachowania, które podejmują (np. petting), mogą doprowadzić do zapłodnienia. Widoczny jest brak podstawowej wiedzy na temat procesu zachodzenia w ciążę. W odpowiedzi na

powracające pytania opublikowaliśmy więc artykuł dotyczący pettingu.

Podobnie jak w latach wcześniejszych, także i w tym roku, mimo pandemii, edukatorki Pontonu co piątek dyżurowały od 16:00 do 20:00 na Telefonie Zaufania pod numerem 22 635 93 92. Prawie 40% wszystkich telefonów (w pozostałe dni dyżurują psycholożka, prawniczka oraz ginekolożka) to zgłoszenia konsultowane przez zespół Pontonu.

Najczęściej pytania dotyczyły podstawowych pojęć. Mimo popularyzacji i destygmatyzacji tematu miesiączki, cykl menstruacyjny nadal pozostaje dla wielu osób w Polsce czymś zagadkowym. Osoby dzwoniące często potrzebowały konsultacji swoich wątpliwości czy kontakty seksualne, jakie podejmowały, można zakwalifikować jako ryzykowne, czy to w kontekście infekcji przenoszonych drogą płciową, czy niechcianej ciąży. Bardzo dużo pytań dotyczyło antykoncepcji, a także stosowania konkretnych środków. To bardzo wyraźnie pokazuje, że nawet osoby, które miały kontakt z ginekologiem/ginekolożką, nie mają na co dzień możliwości konsultacji ze specjalistą i zadania pytań związanych np. z pominięciem przyjmowanej tabletki. Wiele telefonów otrzymałyśmy również od nastolatków i młodych mężczyzn, którzy bardzo często wskazywali, że nigdy wcześniej nie mieli okazji zdobycia rzetelnych informacji o nurtujących ich tematach związanych z dojrzewaniem i edukacją psychoseksualną.

Kolejną grupą pytań były pytania o ciało; widoczna była ogromna potrzeba uspokojenia osób dzwoniących, że wszystko z nimi jest w porządku. Po dłuższej rozmowie zwykle okazywało się, że osoby nastoletnie bardzo niepokoi to, jak bardzo ich budowa odbiega od kanonów promowanych w mediach, social mediach a także filmach pornograficznych – z naszych obserwacji wynika, że te ostatnie nadal funkcjonują jako „źródło informacji”

dla młodzieży.

Pod koniec roku zaczął również działać nowy adres e-mailowy porady@ponton.org.pl. Jest to kolejna – po forum, stronie internetowej, Telefonie Zaufania i mediach społecznościowych – droga kontaktu z Pontonem, z której mogą korzystać młode osoby z wątpliwościami dotyczącymi seksualności. Od czasu uruchomienia skrzynki pod koniec grudnia udzieliliśmy tą drogą około stu porad.

Strona internetowa

W 2020 r. na naszej stronie internetowej pojawiło się 16 nowych wpisów. Artykuły dotyczą istotnych zagadnień związanych z seksualnością i stanowią rzetelne źródło wiedzy dla młodych osób. Z nowych tekstów młodzież może dowiedzieć się więcej m.in. o wydzielinach ciała, miesiączce, sekstingu, homofobii i transfobii, pierwszych doświadczeniach seksualnych, stulejce czy społeczności LGBTQ+.

Na stronie Pontonu przybyło również recenzji książek dla osób w różnym wieku. Nastolatki i nastolatki mogą przeczytać o *Sex edukacji* Jennifer Lang czy komiksie Katji Klengel pt. *Słuchajcie dziewczyny!*, a ich rodzice – na przykład o *Uniesieniu spódnicy* Voki Ilnickiej czy książce Barbary Rose i Volkera Fredricha dla młodszych dzieci pt. *Buziak? Nie!*.

Media społecznościowe

Obecność Pontonu w Internecie jest w tym momencie kluczowym elementem naszej działalności. Dzięki temu poszerzamy naszą grupę odbiorców i trafiamy do osób nie tylko w Warszawie, ale w całej Polsce, a nawet do polskojęzycznych osób poza granicami kraju. Media społecznościowe to nie jest tylko dodatek do życia młodych osób; to przestrzeń, w której odbywa się spora część interakcji, dlatego tak ważne jest, aby zapewnić sobie rozpoznawalność i dostępność na tych kanałach.

Instagram

W 2020 roku nasza praca skupiła się na działaniu online, a co za tym idzie – na dalszym rozwijaniu naszych mediów społecznościowych. Na Instagramie kontynuowałyśmy serię dotyczącą pierwszego razu, następnie skupiłyśmy się na tematach takich jak higiena, wydzielin, aborcja i pornografia. W ramach relacji rozwijałyśmy poruszane w postach wątki i odpowiadałyśmy na pytania naszych obserwatorek i obserwatorów.

Informowałyśmy o ważnych wydarzeniach, w których pojawiała się reprezentacja Pontonu lub o treściach, które uznałyśmy za warte polecenia. Byłyśmy z Wami w czasie strajku sprzeciwiającemu się decyzji Trybunału Konstytucyjnego z 22 października 2020 roku, a także wcześniej – w czasie organizowanego przez Ponton protestu #WiedzaNieWięzenie skierowanego przeciwko wprowadzeniu projektu „Stop pedofilii”. Nasze konto obserwuje aktualnie ponad 9,5 tysiąca osób. Zanotowałyśmy zatem wzrost wynoszący około 3,1 tysiąca nowych obserwujących osób.

Facebook

Podobnie jak w przypadku naszego Instagrama, w 2020 roku sporą część aktywności przeniosliśmy na Facebooka. Dzięki regularnym postom i autorskim materiałom udało nam się uzyskać 3,5 tysiąca nowych obserwujących i w grudniu 2020 było ich aż 18,6 tys. Dużym zainteresowaniem cieszyły się dwie lekcje na temat antykoncepcji i miesięczki przeprowadzone online przez jedną z wolontariuszek na początku wiosennego lockdownu.

W kwietniu przeprowadziłyśmy ogólnopolską kampanię dotyczącą obywatelskiego projektu ustawy wprowadzającej kary dla edukatorów seksualnych pracujących z młodzieżą poniżej 18. roku życia. Wydarzenie na FB, będące elementem kampanii i głównym kanałem informacyjnym protestu, obserwowało ponad 1,5 tysiąca osób. Podczas protestu promowałyśmy hasło i hasztag #WiedzaNieWięzenie poprzez memy, grafiki i nakładki na zdjęcie profilowe. Hasztag służył później do oznaczania treści dotyczących protestu na profilach dużych fundacji, takich jak Kampania Przeciw Homofobii, oraz na prywatnych kontach.

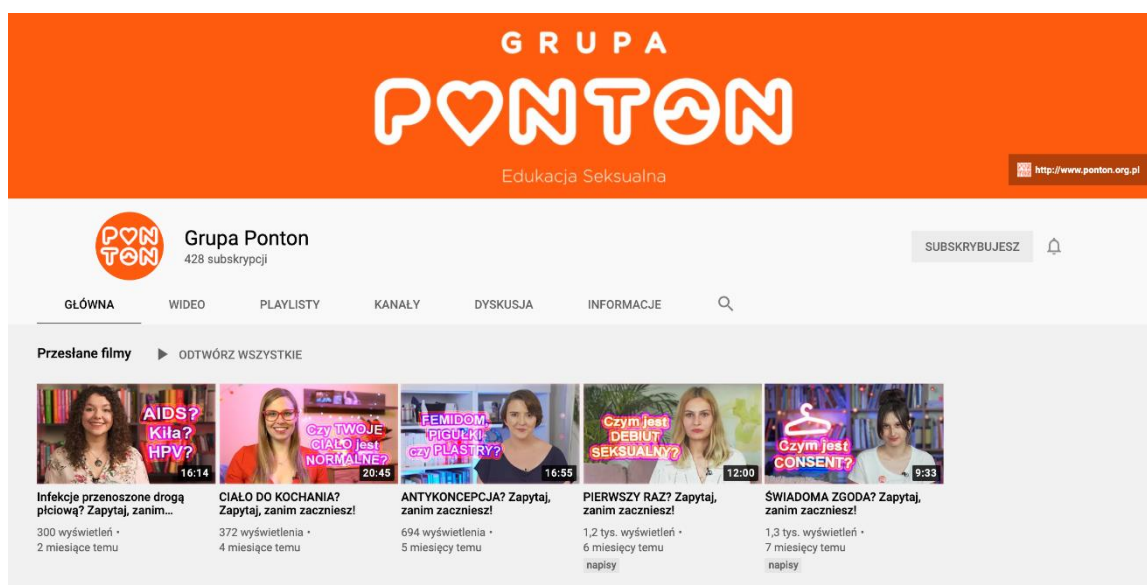

Między 25 czerwca i 9 listopada za pomocą Facebooka promowany był też nowy pontonowy kanał na YouTube oraz towarzysząca kampania „Zapytaj, zanim zaczniesz”. Każdy z pięciu filmików stworzonych na potrzebę kampanii był reklamowany za pomocą oddzielnego wydarzenia i dedykowanych postów.

Rok zakończyliśmy kampanią 16 Dni Przeciw Przemocy, na którą składało się dziewięć postów z autorskimi grafikami. Dotyczyły one przede wszystkim przemocy wobec kobiet, historii kampanii i zdrowia. Kampanię zakończyliśmy 6 grudnia, a do końca roku na stronie pojawiały się posty przypominające o naszym forum. Zachęcałyśmy również za pomocą Facebooka do wypełniania kwestionariusza, który posłuży nam do sporządzenia raportu o stanie edukacji seksualnej w Polsce.

YouTube

W 2020 roku po kilku miesiącach starań i rozmyślań w końcu wróciliśmy na prowadzony niegdyś na platformie YouTube kanał. Udało się to dzięki wsparciu Fundacji im. Róży Luksemburg. W okresie od czerwca do listopada 2020 roku na naszym kanale pojawiło się pięć filmów edukacyjnych stworzonych w ramach serii „Zapytaj, zanim zaczniesz”. Wśród nich znalazły się następujące tematy: świadoma zgoda, inicjacja seksualna, antykoncepcja, ciało oraz infekcje przenoszone drogą płciową. Premierom poszczególnych odcinków towarzyszył czat na żywo, podczas którego jedna z edukatorek odpowiadała na pytania widzów i widzek. Nasz kanał subskrybują aktualnie 423 osoby. Najchętniej oglądany film wyświetlono 1337 razy. W przyszłym roku planujemy kontynuować pracę na tej platformie.

Warsztaty

Podstawową działalnością Grupy Ponton przez lata była edukacja seksualna prowadzona w formie warsztatów w publicznych placówkach oświatowych. Obecnie spora część naszej aktywności przeniosła się do Internetu (poradnictwo przez media społecznościowe oraz pocztę). Ponieważ w tym roku młodzież przez większość czasu nie miała zajęć stacjonarnie w szkołach, staraliśmy się, odpowiadając na jej potrzeby, przekazywać wiedzę online.

W tym roku nie odbył się wobec tego żaden z naszych klasycznych szkolnych warsztatów; udało nam się jednak na początku pandemii zorganizować dwoje zajęć online. Były to raczej webinaria niż zajęcia, i choć nie zakładały one interakcji na poziomie takiej, jak w szkolnej sali, nadal można było zadawać pytania online, zarówno w czasie trwania transmisji, jak i później.

WIRTUALNA KLASA
GRUPY PONTON
W CZASIE KORONAWIRUSA

PONTON

**Edukacja seksualna
on-line**

19.03 i 20.03
(czwartek i piątek)
godz. 12:00

 @grupaponton

Wystąpienia publiczne

7.03.2020. Nasza edukatorka Agata Kozłowska prowadziła debatę (razem z Barbarą Ewą Baran) przed filmem „LoveSex: opowieści o miłości i seksie” Anji Kvistgaard Marott wyświetlanym na HER Docs Film Festival 2020.

17.09.2020. Nasze edukatorki Antonina Lewandowska i Finka Heynemann wzięły udział w pierwszym posiedzeniu Parlamentarnego Zespołu ds. Edukacji Seksualnej, w czasie którego potępiono zachowanie i słowa Rzecznika Praw Dziecka dotyczące edukacji seksualnej; przyjęte zostały również wstępne założenia do projektu ustawy o edukacji seksualnej.

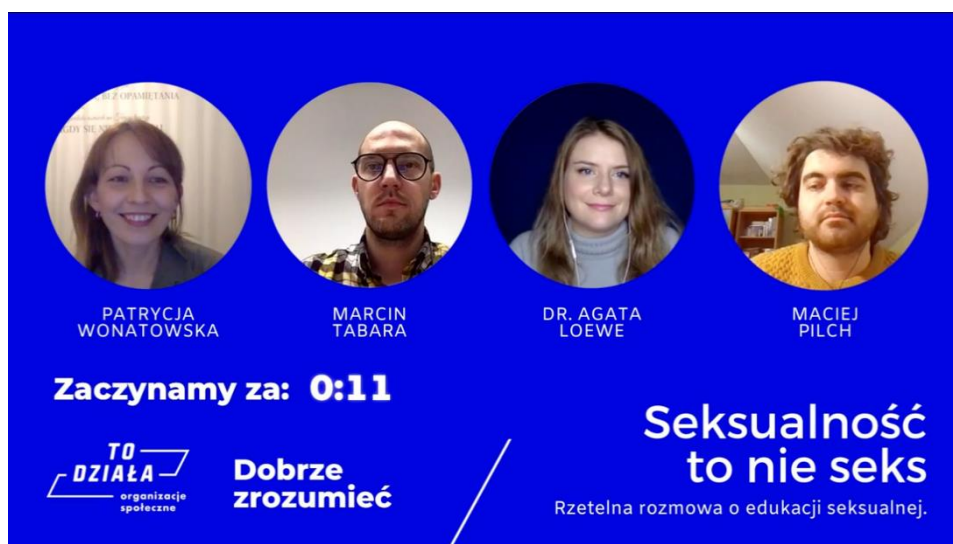

18.09.2020. W Sejmie miało odbyć się pierwsze czytanie prezydenckiego projektu o działalności stowarzyszeń w szkole, na które nie została zaproszona strona społeczna. W związku z tym posłanka Agnieszka Dziemianowicz-Bąk wprowadziła na teren Sejmu kilka osób, w tym naszą edukatorkę Antoninę Lewandowską, w celu zerwania obrad. Działanie zakończyło się sukcesem, a czytanie zostało zdjęte z porządku obrad sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży.

5.10.2020. Nasza edukatorka Agata Kozłowska brała udział w debacie „Edukacja seksualna, wychowanie do (dobrych) relacji, wychowanie prorodzinne – co jest nam teraz najbardziej potrzebne?” organizowanej przez stronę „Edukacja: można inaczej” (pozostałymi gośćmi byli Agnieszka Stein oraz Szymon Grzelak).

15.10.2020. Posłanka Joanna Scheuring-Wielgus wraz z Federacją na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny i Europejskim Parlamentarnym Forum dla Praw Seksualnych i Reprodukcyjnych zorganizowały premierę „Atlasu Antykoncepcyjnego 2020”. Atlas prezentuje (nie)dostępność metod antykoncepcyjnych i jej przyczyny. O sytuacji dotyczącej antykoncepcji w Polsce wypowiedziała się nasza edukatorka Antonina Lewandowska. Chociaż sytuacja jest bardzo zła, to właśnie dzięki Grupie Ponton i naszej stronie internetowej zawierającej rzetelne informacje podbiły punktację Polski pomimo zajęcia ostatniej w Europie pozycji w zakresie dostępności antykoncepcji.

12.11.2020. Odkonano spotkanie online „Seksualność to nie seks. | Rzetelna rozmowa o edukacji seksualnej” organizowane przez inicjatywę „Organizacje społeczne. To działa”! Była to okazja, aby usłyszeć naszą edukatorkę Patrycję Wonatowską w roli prowadzącej oraz naszego edukatora Macieja Pilcha, którzy opowiedzieli o tym, czym tak naprawdę jest edukacja psychoseksualna i dlaczego nie należy się jej bać (pozostałymi gośćmi była dr Agata Loewe oraz psycholog Marcin Tabara, szerzej znany społeczności Instagrama jako @edukator_seksulany).

14.12.2020. Nasze edukatorki Agata Kozłowska i Alina Synakiewicz prowadziły wykład oraz warsztat „Rozwój psychoseksualny dzieci i młodzieży. Wyzwania i trudności” w ramach seminarium Baza Kompetencji 2020 organizowanego przez Konsorcjum Nowa Baza. Seminarium skierowane było do profesjonalistów pracujących z dziećmi i młodzieżą.

Rzecznictwo

Grupa Ponton od wielu lat angażuje się publicznie w sprawy dotyczące praw młodzieży oraz edukacji seksualnej. Wydajemy stanowiska, publikujemy komentarze i zabieramy głos w kwestiach dotyczących edukacji seksualnej i zdrowia reprodukcyjnego młodzieży.

W tym roku znów reagowaliśmy z pełną stanowczością, gdy nasza praca była zagrożona, a prawa dzieci i młodzieży do rzetelnej edukacji łamane.

- [Stanowisko w sprawie braku reakcji MEN na samobójstwa młodzieży](#)
- [Stanowisko Grupy Ponton w sprawie projektu „Stop Pedofilii” 2020](#)

Proponowane przepisy dotyczące publicznego pochwalania podejmowania aktywności seksualnych przez osoby małoletnie de facto uniemożliwią prowadzenie zajęć z edukacji seksualnej, a nawet rozmawianie z niepełnoletnimi na temat seksu. Jest to okrutna próba zastraszenia osób zajmujących się edukacją seksualną i antydyskryminacyjną, a także pozbawienie młodych osób należnej im opieki zdrowotnej.

- [Oświadczenie organizacji społecznych w sprawie kryzysu społecznego](#)
- [Grupa Ponton została sygnatariuszem apelu do władz w tym w szczególności do MEN w sprawie zarządzania system edukacji w czasach pandemii](#)

Zajmowaliśmy również stanowisko i wyrażaliśmy swoje zdanie w komentarzach medialnych, w czasie wystąpień publicznych, poprzez posty w naszych mediach społecznościowych, a także w prywatnych kontaktach, które trudniej prześledzić, ale stanowią ważną część indywidualnej pracy wolontariuszy i wolontariuszek Pontonu.

Sytuacja osób nieheteronormatywnych

Rok 2020 był bardzo obciążający psychicznie dla większości osób ze względu na izolację spowodowaną obostrzeniami sanitarnymi. Osoby nieheteronormatywne przeżywały ten trudny czas, zmagając się dodatkowo z nagonką przybierającą od 2019 roku coraz większą skalę. Miała ona kilka postaci – kampanii szerzących fałszywe informacje, przemocy podczas protestów ulicznych, jak i systemowej dyskryminacji ze strony państwa.

Działania prowadzone przez radykalnie konserwatywne organizacje, takie jak Fundacja Pro – Prawo do Życia, otrzymywały jawne poparcie rządzących, zarówno na poziomie centralnym, jak i samorządowym. Kolejne samorządy przyjmowały wykluczającą osoby

nieheteronormatywne *Samorządową Kartę Praw Rodziny* opracowaną przez Ordo Iuris. Jednocześnie polski rząd wysłał sygnał wzmacniający do gmin, które w 2019 roku przyjęły tzw. rezolucje anty-LGBT.

Nasiliła się aktywność homofobusów, czyli ciężarówek poruszających się po miastach i nadających nienawistne komunikaty łączące homoseksualność z pedofilią. W 2020 roku jeździły one w asyście policji, która uniemożliwiała obywatelskie zatrzymania i karała protestujące osoby mandatami.

Tęcza zaczęła być traktowana jako symbol obraźliwy, a polskie państwo wykazywało większą troskę o pomniki niż o nieheteronormatywne osoby obywatelskie. Policja wywlekała z domów osoby pod zarzutem znieważenia pomnika tęczowymi barwami, a tęcowa torba była wystarczającą podstawą do zatrzymania na ulicy. W tym samym czasie ministrem edukacji została wybrana osoba, która w przeszłości używała słów dehumanizujących osoby nieheteronormatywne. Kuratoria rozsyłały pisma mające dyskredytować edukacyjną i solidarnościową akcję tęczowy piątek.

Osoby transpłciowe zmagają się również z wykluczającym językiem ze strony części środowisk, których walkę same wspierają. Zauważalny medialnie opór części protestujących przeciwko zmianie prawa aborcyjnego wzbudziła propozycja, żeby mówić o „strajku kobiet i osób z macicami”. Takie określenie włączałoby osoby transpłciowe, które mogą zajść w ciążę i potrzebować aborcji, choć nie są kobietami.

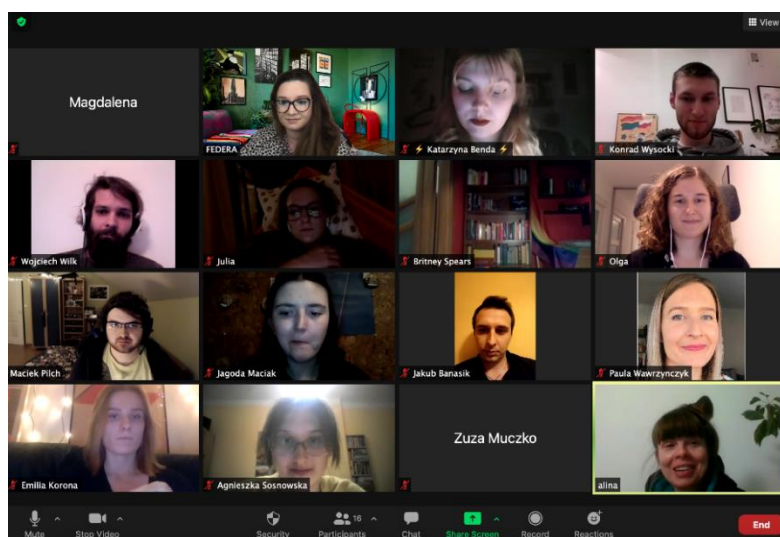
W tej sytuacji bardzo ważne było zarówno wspieranie samych osób nieheteronormatywnych, żeby czuły, że nie są same, jak i edukowanie wszystkich, do których dotarły nienawistne dezinformujące kampanie. Jako Grupa Ponton reagowałyśmy na obie te potrzeby. Włączyłyśmy się w akcję „Murem za Stop Bzdurom”, a w materiałach na naszej stronie internetowej i w mediach społecznościowych znajdowały się rzetelne informacje poświęcone płci i orientacji psychoseksualnej. Pisząc o cielesności (i nie tylko) starałyśmy się używać języka neutralnego, włączającego wszystkie osoby, niezależnie od tożsamości płciowej. Wolontariuszki i

wolontariusze Pontonu, pomimo pandemii, uczestniczyły i uczestniczyli w wielu marszach i protestach, nie tylko tych związanych z kompletną delegalizacją aborcji, ale także tych wyrażających solidarność z osobami LGBTQ+.

Praca wewnętrzna

Aby móc oferować edukację seksualną na najwyższym poziomie, wolontariusze i wolontariuszki Pontonu nieustannie szkolą się wewnętrznie. Takie spotkania służą nie tylko aktualizowaniu wiedzy medycznej; są to także spotkania integracyjne, organizacyjne, projektowe. Uczymy się od siebie nawzajem oraz od zapraszanych zewnętrznych ekspertów i ekspertek, aby poszerzać swoją wiedzę i ćwiczyć umiejętności potrzebne do przekazywania wiedzy.

Superwizja osób prowadzących poradnictwo

22 września oraz 24 listopada odbyły się spotkania superwizyjne edukatorek działających w sekcji poradniczej Grupy Ponton. Spotkania były okazją do profesjonalnego omówienia najtrudniejszych sytuacji zgłaszanych podczas działania sekcji, do odreagowania emocjonalnego oraz do uzyskania merytorycznego wkładu od zespołu. Poradnictwo i udzielanie szeroko rozumianego wsparcia, również psychologicznego, merytoryczne przekazywanie treści w sposób prosty i zrozumiały dla osób, które się do nas zgłaszają, a są w bardzo różnym wieku, wymagają od nas wiele wysiłku, cierpliwości oraz czasu.

Na pierwszej superwizji zostały wypracowane wytyczne postępowania edukatorek przy różnego rodzaju zgłoszeniach, natomiast podczas drugiej części rozmawialiśmy o tym, jak te procedury sprawdzają się w praktyce. Wnioski były pozytywne; dzięki wdrożeniu

ustalonych zasad udało się lepiej zadbać o komfort edukatorek (ograniczenie liczby żartów oraz rozmów z osobami, których zgłoszenia nie są obejmowane przez Grupę Ponton) oraz stworzyć więcej przestrzeni osobom naprawdę potrzebującym pomocy. Podczas superwizji zostały też sformułowane dalsze plany, głównie promocji naszego poradnictwa na szerszą skalę.

Podsumowanie

Naszym zeszłorocznym założeniem na rok 2020 była dalsza wytężona praca na rzecz edukacji seksualnej i dobrostanu młodzieży, pomimo całkowicie niesprzyjającej nam sytuacji politycznej. Nie sądziliśmy, że sytuacja ta pogorszy się. Mowa nie tylko o pandemii, ale również, a może wręcz przede wszystkim, o absolutnie skandalicznej postawie ekipy rządzącej, która groziła (i nadal grozi) więzieniem za naszą działalność, przeprowadza również systematyczną nagonkę na osoby LGBTQ+, a pod koniec roku sprowokowała największe od wielu lat protesty przeciwko zaostrażeniu ustawy antyaborcyjnej.

Z powodu pandemii przenieśliśmy sporą część naszej działalności online, co było nieuniknione, aby móc dalej oferować młodym osobom wsparcie w zakresie seksualności. Dzięki temu mogliśmy skupić się mocniej właśnie na tym aspekcie naszej pracy – na obecności w mediach społecznościowych, na naszych nowych materiałach filmowych, seminariach online i na wystąpieniach medialnych. Liczba udzielonych porad, wzmianek o Grupie Ponton w prasie, Internecie, radio i telewizji, a także nasza aktywność i rozpoznawalność w czasie protestów utwierdzają nas w przekonaniu, że nasza praca jest niezbędna, potrzebna, chciana i doceniana.

Online'owy rok 2020 przechodzi w 2021, który zapowiada się kolejnym rokiem pracy zdalnej i, niestety, pracy pod prąd politycznej narracji w Polsce. Naszą misją pozostaje zapewnienie młodzieży bezpiecznej przestrzeni i wsparcia. Wiemy, że nasza działalność przekłada się na dobrostan młodych osób. Rok 2020 był na pewno nietypowy, trudny, naznaczony wieloma przykrymi wydarzeniami w zakresie praw reprodukcyjnych; patrząc jednak na nasze dokonania w tym roku, ośmielamy się z optymizmem i dumą patrzeć w przyszłość.

ASTRA Network jest koalicją organizacji pozarządowych z regionu Europy Wschodniej i Centralnej oraz Azji Centralnej, wspólnie działających na rzecz zdrowia oraz praw reprodukcyjnych i seksualnych. Sieć, założona w roku 1999 na spotkaniu regionalnym zorganizowanym przez Federację, skupia obecnie 42 organizacje z 21 krajów (pełna lista [tutaj](#)). Sekretariat ASTRY, jako nieformalnej koalicji, mieści się w siedzibie Federacji w Warszawie. Działalność Sieci można śledzić na [stronie www](#), [stronie na Facebooku](#) oraz profilu na [Twitterze](#). Publikacja regionalna

Zespół Federacji z publikacją ASTRA Network.

W lutym 2020 premierę miała najnowsza publikacja ASTRY – [„The Fight Hidden in Plain Sight. Sexual and Reproductive Health and Rights in Central and Eastern Europe and Central Asia”](#). Raport przedstawia stan praw reprodukcyjnych w 14 krajach regionu (Albanii, Armenii, Białorusi, Bośni i Hercegowinie, Bułgarii, Chorwacji, Gruzji, Kazachstanie, na Łotwie, w Północnej Macedonii, Mołdawii, Polsce, Rosji i Rumunii). Nacisk położony został na 6 obszarów tematycznych:

- aborcję i opiece postaborcyjną,
- antykoncepcję,
- edukację seksualną,
- opiekę prenatalną,
- prawach LGBTQI+,
- przemoc ze względu na płeć.

ASTRA ceni swoją rolę grupy zapewniającej mniejszym organizacjom przestrzeń do podzielenia się wiedzą - wszystkie rozdziały pisane były przez lokalne aktywistki, które znają sytuację swojego kraju od podszewki. Raport podsumowuje więc sytuację prawną każdego kraju – co jednak rzadkie uwzględnia jednak również faktyczną implementację prawa, dzięki czemu członkinie organizacji członkowskich ASTRY dzielą się w publikacji rzeczywistością reprodukcyjną w swoich krajach.

Publikacja składa się z 83 rozdziałów i liczy ponad 100 stron, stanowi tym samym najbardziej aktualne i najdokładniejsze obecnie źródło wiedzy o prawach seksualnych i reprodukcyjnych w regionie.

Rzecznictwo międzynarodowe, interwencje i wsparcie

W 2020 ASTRA reprezentowała interesy organizacji regionalnych w ciałach międzynarodowych i nagłaśniała wymagające uwagi organizacji ogólnosięwiatowych przypadki naruszeń i ataków na prawa seksualne i reprodukcyjne. Na bieżąco informowała o sytuacji dotyczącej [prób zaostrożenia prawa aborcyjnego na Słowacji](#) i procesie [zaostrożania prawa antyaborcyjnego w Polsce](#). Każdorazowo organizacja pozostawała w kontakcie z lokalnymi aktywistkami, aktywnie wspierając je we wskazany przez nie sposób (możliwość zorganizowania konsultacji prawnych z innymi organizacjami z regionu/danego kraju, publikacja przygotowanych stanowisk, przekazywanie informacji, kontaktowanie z organizacjami międzynarodowymi).

Koordynatorka ASTRY została zaproszona do podzielenia się swoją ekspertyzą i przygotowania wskazówek dotyczących poprawiania dostępu do praw reprodukcyjnych do nowego Planu Zrównoważonego Rozwoju dla Niemiec - artykuł dostępny jest [tutaj](#). Została również zaproszona do skomentowania wyników najnowszego Contraception

Atlas w [Parlamencie Europejskim](#), gdzie wyjaśniała przyczyny gorszych wyników krajów wschodniej Europy w badaniu i najgorszy w całym badaniu wynik Polski.

Stanowiska

W roku 2020 organizacje członkowskie sieci dwukrotnie wyraziły wsparcie dla Polskich aktywistek: po raz pierwszy w kwietniu, [potępiając projekty Stop Aborcji i Stop Pedofilii](#), a po raz drugi w październiku, odnosząc się do nadchodzącego wówczas [wyroku Trybunału Konstytucyjnego](#) w sprawie legalności aborcji ze względu na zmiany patoembriologiczne.

ASTRA odpisała się również pod [stanowiskiem Center for Reproductive Rights](#) dotyczącym aborcji w czasach pandemii COVID-19, a organizacje członkowskie posiadające status [ECOSOC](#) (w tym Federacja na Rzecz Kobiet i Planowania Rodziny) przedstawiły wspólne stanowisko na CSW 64 – do przeczytania [na stronie sieci](#).

Nowa organizacja członkowska

Choć rok 2020 upłynął pod znakiem nowej rzeczywistości w pandemii COVID-19, ASTRA dalej się rozwijała. Do sieci dołączyła nowa organizacja – [SEXUL vs BARZA](#) (Seks kontra bocian), rumuńska inicjatywa skupiająca się na zapewnianiu młodzieży dostępu do rzetelnej edukacji seksualnej. SEX vs BARZUL aktywnie uczestniczy w życiu sieci, m. in. informując na bieżąco o nastrojach społecznych w kraju i działaniach ograniczających dostęp do edukacji i antykoncepcji dla młodzieży.

Publikacja o prawach reprodukcyjnych w czasach pandemii

Pod koniec roku rozpoczęły się prace nad nową broszurą organizacji. Stanowiąc ona będzie przedstawienie rzeczywistości reprodukcyjnej czasach COVID-19 w poszczególnych krajach regionu. Publikacja planowana jest na pierwszy kwartał 2021.

Biuletyn

Jak co roku, ASTRA prowadziła dokładny monitoring stanu praw seksualnych i reprodukcyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej i Azji Centralnej. Comiesięczny [biuletyn](#) podsumowywał zebrane wiadomości i pozostał ważnym źródłem informacji w zakresie praw i zdrowia seksualnych i reprodukcyjnych w regionie dla ponad 3 tysięcy subskrybentów oraz followersów mediów społecznościowych. Informacje zawarte w

biuletynie były cytowane między innymi przez Center for Reproductive Rights czy International Campaign for Women's Right to Safe Abortion.

FEDERACJA W MEDIACH

W 2020 roku odnotowałyśmy ponad 200 przejawów obecności w polskich i zagranicznych mediach poprzez wywiady z przedstawicielkami Federacji czy artykuły z odniesieniami do jej działań. Gościłyśmy m.in. na antenie CNN, TVN24, Polsat News, TOK FM, Halo Radia, Radia Zet, na łamach *Gazety Wyborczej*, *Tygodnika Polityka*, *Dziennika Gazety Prawnej*, *Rzeczpospolitej*, *Wprost*, *Newsweeka*, *OKO.press*, *Wysokich Obcasów*, *Krytyki Politycznej*, *Tygodnika Powszechnego*, *The Guardian*, *The Telegraph* oraz portali *Gazeta.pl*, *Ofeminin*, *Onet Kobieta*, *Kobieta.pl*, *Noizz*, *BBC*, *Politico*, *Paris Match*. Więcej w sekcji [Federa w mediach](#) na naszej stronie.

SPONSORZY

- [Open Society Foundation](#) (Women's Rights Program)
- [International Women's Health Coalition](#)
- [Center for Reproductive Rights](#)
- [Global Fund for Women](#)
- [Sigrid Rausing Trust](#)
- [Fundacja im. Róży Luksemburg – Przedstawicielstwo w Polsce](#)
- [Mama Cash](#)

**Federacja
na rzecz
Kobiet
i Planowania
Rodziny**

www.federa.org.pl

ul. Nowolipie 13/15

00-150 Warszawa

tel. 22 635 93 92

federacja@federa.org.pl

@federapl